

УКРАЇНЕЦЬ

НА ЗЕЛЕНОМУ КЛИНІ.

(Тижневик, виходить що неділі).

Плата за оповістки:

одноразові по переді тексту за рядок петіту 25 к., позаду 10 к.

Писання до друку автори підписують, приточуючи своє повне прізвище і адресу. Як що треба, писання виправляються. Дрібне знищується, більшеньке протягом 3 місяців повертається на загал автора його коштом. Писання до часу не сплачуються.

Адреса редакції: Владивосток, Косий проулк. 5, пом. 7. (Балачка од 3 годин до 5).

Оповістки здавать у друкарні газ. „Дал. Вост.“, ул. Петра Вел.

До читальників.

И читать ипакше, як **ы**; **є**, як **ѣ**. Для згуків **йі** і **гн** по рос.-московських друкарнях немає шріфта.

Щоб орудувать якою мовою, треба впадіть коло газет і кпижок, пописаних тією мовою. Щоб українцям Владивостоку та околищ обвиваути з рідною мовою, належить частійше братися за свої часописі, де в телеграмах та ув звістках мова точіться за новини всім інтересні і досить відомі з попередніх телеграм. Не пошкодить керуватися Словариком, що колись видала кпівська газ. „Рада“, (ціпа йому 30 коп.), де перекладено 20.000 укр. слів на московську мову. Окрім читання, треба пильпувать балачки тієї мовою і нічого соромитися, як що язык не туди хилить. Колись буде м'якший, люде добрі!

Од редакції—видавництва.

Починаючи друкування українського слова за-для того, щоб розходилося воно ширше межі наших людей, посівших Зелений Клиш і далі, видавництво наважилося се робити, коли виявилось, що московські тутешні дзєвники зволікають містити укр. писання і не годяться дати їм яке стале і почесне пристановище, а про те постав для України чи не *слушний* той час, за який мріяли наші люди з давніх-давен, коли хортупа хоче і може служить їй, пригнобленій і підбитій мало не 300 год. Підвестися і увихнутися з під кормиги московського уряду, централізуючого і глушачого місцеві культури і вільности, одродитися в цивілізовану вільну багату і пароллю Україну, що попліч із Москвою, Білоруссю і иншими вільними народами доходить всесвітньої згоди, просвіти і цагацтва—се праця, до якої щиро стає невеличкий „Українець на Зеленому Клині“. Рушаймо ж у дорогу твердою ходою!

Лист до редакції.

Любий товаришу, милодане Редакторе-Видавцю!

Пригортаю Вас до серця, поздоровляю і цілую! Хочу богато вимовити та слів не скоплю! Яке щастя! І яка несподіванка! В тім, се все овочі року 1905. Здається, так скоро, так безкровно! Ні, се не скоро, се не безкровно! се дванадцять год, се тисячі тисячей замучених, постріляних, се в крові взялося і вигналося величезне дерево, дуб—Державна Дума; вона згуртувала нас, спорядила і вчених і простих, робітників і господарів на здобуття волі, рівности, братерства Се війна, вібравши в військо людей лїтніх, виявила їм навич болячки і зраду старого ладу царя й царят, і сталося—салдати сполучилися в їдну душу зо всіма людьми.

Тепер по перемозі нумо творити новий вільний лад, нову державу рівних освічених братів.

Вітаю Вас старий старого працьовника, „політика“ в думкою подбати на Зеленому Клині за *наш* лад—народоправство українське. Ширьте ж свого „Українця на Зеленому Клині!“ Роспускайте газету!

„В своїй хаті своя й правда“, казав батько Тарас.

Прощавайте, друже!

Зля Лев...

Позичайте гроші вільній своїй державі.

Відозва Державної Думи

Громадяне! Росія вийшла на новий шлях вільного життя і рівности всіх. Старий уряд, якому не дана була віра і не позичали грошей, щоб

не роспустив він їх без діла, пропав і далєбі не вернеться. На те місце поставали виборні од Державної Думи за згодою Ради Робітничих і Вояцьких Заступників, Тимчасовий Уряд; сей збереже, а не потягне людські гроші. Новий лад і нові закони вільної держави потребують великих коштів, скорої всіх людей помочі. Війна теж вимагає силу грошей. Щоб полагодити хиби і помилки, о гріхи і неправду старого порядку, позичати мати чималу калиту. Їтимуть карбованці і на чергу настирливо вонплючих реформ чи перетворення внутрішнього життя країни.

Люди добрі, позичайте, позичайте гроші вільній своїй державі! і поперед усіх ті, що не на фронті бьются, а вдома заробляють собі копійку.

Се перша позика, о якій проситься в людей народнім ваступництвом Держави. Чим більше дасте з Вашої схованки в позикку, тим швидче і легше влаштує народній Уряд ровшарпану Державу і вдовольнить народню нужду. Державна Дума кличе всіх синів і дочок вільної Росії позичити грошей державі, помогти порушеній темній Батьківщині випростатися од ворогів, визволитися од здириства і просвітитися.

Громадяне, купляйте папери цієї позики!

Люди грошовиті, люди статечні, похваліться ви на всю громаду гарним прикладом помочі своїй державі, не давайте мізерії. За Вами, за Вашим призводом підуть і менші. Міста-города, слободи-села, кооперативи і всі громадські установи і заклади несить до спільного скар-

бу державного, що зайве і навіть, те що вам треба, по силі вашій. Доведіть навів, що многоязична вільна Росія ще має міць і калита її ще не порожня. Одроджена Росія повинна повершити позикку на всі 5 тисяч мільонів рублів.

Голова Держаної Думи
М. Родзянко.

Голос з України.

...Україна мов ожила, ніби б то на світ народилася у друге. Скрізь по великих містах кипить життя національне, а надто клекіт в Києві-столиці української. Громадянство з своїми проводирями працює пильно над обукраїненням України. Всі київські установи і заклади чи то громадські чи урядові українці опановують і надають свій національний колір, накидають український закон. За куратора чи попечителя київської пресвітської округи іменовано Василенка і доручено йому Тимчасовим Урядом привести в діло націоналізацію, обукраїнення низчих шкіл. В Києві ж заложена перша укр. гімназія для хлопців та дівчат. По середніх та вищих школах в осени вже мають вчити на підставі попереджуваних програм, стосуючися до вимог повільного обукраїнення науки аж до самого вершечка, до академій. Богато посад у Київському Тимчасовому Уряді обсажено українцями. На Великодних Святках має одбутися в Києві все український конгрес (сівісти записано дня 1 місяця квітня; низче наведені постанови конгресу в телеграфу), загально-вчительський та інші з'їзди. *Час не марнується! Життя клекопить аж до самісінького дня!* Зараз іде справа за те, щоб фактично перевести автономію України так, щоб Установчі Збори всея Росії мали б тільки конфірмувати чи признатися до того ладу, що має і мусить бути заведеним на Україні.

Згуртувався в Києві ж військовий укр. клуб ім'я гетьмана П. Полуботка. На черзі формування, набір охочекомонних укр. полків

Маніфестації українські, особливо в Києві, були такі величні, що й здумати і уявити їх собі нелегко.

Дуже потішає, що земляки на сей час не спали і обсадили своїми людьми по всіх інституціях значні і міцні повісті.

Повиходили щоденні, щотижні і щомісячні укр. часописи, а замість старої зацитьканої в перший день мобілізації 18 липня-юля року 1914 газети „Рада“, об'явилася „Нова Рада“. Наш славний повістяр і вчитель молодіжи В. Винниченко приїхав до Києва і захожується видати соціалістичний деньник. Богато, дуже багато потрібно тепер і в четвер людей інтелігентних, учених, щоб здійснити, втілити програму, яку давно назначили приводці укр. громадянства. Зараз така година, що кожна свідомо укр. одиниця має бути як найліпше використана за для національної справи. То ж бо будеється лад Україні і всея Росії на довге, довге багатоліття і те планування долі повинно бути широке, містке, щоб стояла і вдовольняла Україна людей хочби і п'ятсот год, як стояли закони Лікурга в Спарті старовинній або Сервія Туллія в старому Римі.

Щоб роспустити гасла українські і при звичаї до вимоги „самостійности“ України, а разом зробити осередок за-для організованого скупчення на фронті численної маси салдатів-українців у „маршових ротах“, інтелігенція товаришується в „Просвіти“, відомі вже людям по всій землі нашої за гарні свої книжки, читання, казання і всілякі розваги.

Се все величезне діло одродження України рушило, щоб воно розвилася і покріпшало, треба грошей. Там у вас, у Владивостоку, за війни поширилась комерція коло всякого постачання для армії і людности. Тим було б по правді, як би з тих заробітків була повернута яка копійка земляками з Зеленого Клину на алтарь не чужої нам усім України, щоб піддержати заміри Києва старого на українську

самостійність, на перероблення Росії в державу федеральних демократичних окремих народів.

Як Бовк.

Де-що за де-яких вкраїнців.

(З ласки тутешніх газет видруковано тільки ось тепер).

Ось вже і Великдень. На вдивовижу симь роком і «політика» розговляється вдома не криючись і заслані і каторжні сидять собі любенько і вільно по своїх хатах, а не в тюрсі під доглядом, не на шляху з конвойними, не по халупах чалдонів. Тільки вояки не потрапили до своїх кутків, бо діла не зробили за 2½ роки, бодай їх. Гей, не потрапили до дому і вигнанці та виселенці, біженці та заручники українського народу з Холмщани, Волині, Галиччини и Буковини!

На дворі, бач,
Наступає свято,—
Тяжко його, друже-брате,
Самому стрічати

У пустині,.. Завтра рано
Заревуть дзвіниці
В Україні, завтра рано
До церкви молитися

Підуть люди: завтра ж рано
Завне голодний
Звір в пустині і повіє
Ураган холодний

І занесе піском, снігом
Курінь,—мою хату.
Отак мині доведеться
Свято зустрічати.

Писав Шевченко року 1848 надъ Араломъ, починаючи своє 10 річне заслання. І скільки то наших людей, невольників і вигнанців, прикладе до себе оце сі вірші. І зажуряться вони, згадуючи великомученика, на Волзі й Уралу, Іртишу и Енисею.

Та чи не вже здоліють оті пропадаючі архіпопи Евлогії, губернатори Бобринські та перевертні Дудикевичі сплундрувати українців, запроторюючи тисячі тисяч дітяч новочасного одродження України з слобід і міст, простих і вчених, по той і по сей бів кордону, стріляючи мазепинців і січовиків, свідомих своєї нації галицьких та буковинських хліборобів, учителів, попів та войтів, розоривши

школи низчі і висші, церкви, газети, людські банки, кооперації, всю українську культуру, господарство і науку. Огнем і мечем за оцю війну перепли українські землі на заході, підтинаючи і душу і тіло. Чайки—небоги, що вивела діти при битій дорозі.

Так оце перевели, як колись переводили ті ж москалі Переяславську угоду р. 1654 Хмільницького з Олексом Михайловичом, «як вільного з вільним, рівного з рівним». Приспала Москва Україну, вибила оборонців і—нема ні держави ні громади, зайняла і військо і гроші, козацтво і Січ, перехрестила і школу і церкву, суд і розправу, і став кацап дражнить нас «мазепою», нахилиє кинуть мужичу мову, неадатну ніби до культури, ваиває дурнем, хахлом, а лях хлопом, етнографічною масою, гноем, що здобрює Польщу і Москву. І сталося—в чужій школі, під ворогами настала темнота, замучили злидні, не шанують люде і самі себе не шануємо. Дожилися до краю!

Але ось почала вбиватися в колодки Галичина після революції р. 1848, а російська Україна після р. 1905, так ту душили поляки, а цю нечиста сила. Надійшли роки 1914 і 15 і Каїн ударив Авеля, бо той щось підсилювався і ворухнувся до волі, автономії чи самостійного порядкування, а не за приводом Москви чи Польщі. Були видумали й пеню на нас, що то не до волі ми піднялися, а берлинські марки дрючать мертвяка-Україну. Пішли отже за наймитів німецьких і Котляревський з «снейдою», і Шевченко та Костомаров з Кирило-Меєодієвським брацтвом, і Драгоманов з українофилами і соціальними федералістами, і Франко з національними демократами, а оце й Мих. Грушевський з українськими педагогами та автономістами з газети „Рада“. Все останнє едродження України вороги тулять до Берлину й Відня Схаменіться ж ви, неситі Струве й Струвенята! Поводили тьми наших людей на Волгу, до Сибіру, сидите

на костях наших і брехні ще плещете за нас! Хіба грошей з нас не брали ніколи і не берете і на цю війну, чи вояків наших пожаліли і покинули вдома на хазяйстві, чи не погналі ж і дівок окопи копати, чи не позатуляли нам роти в газеті, школі, громаді, в церкві, суді, чи не вішали нас, не стріляли, чи не гатили нами, политиками і аграрниками, тюрми, заслання, каторги? Чи не кривдили нас скрізь, і тут і там, не знущались на всякому місці з репаного мужика, хахла й України і уряд, і Петро Струве, і образований інтелігент, чиновник і ліберал, і соціальний демократ і простий собі кацапюра з Тули та Рязані? Чи, може, уряд не дбає за Москву і, наприклад, залізниця (ж. д.) возить дешевше врам і збіжжя до Києва, ніж у Расею? Чи не вже росп'ятий може кривдить ката, а зв'язаний злодія?

Що ж треба, щоб розв'язати пута наші і росп'ятому що вчинити, щоб зійти з хреста? Єдиний спосіб на се—свіжа міцна згода революційної народньої України з революційною народньою Москвою, як вільної з вільною, як рівної з рівною, сестри з сестрою—федерація! Тоді тільки автономна, самостійна Україна, з волею і силою, з законом і правдою, маючи свій лад у своїй хаті на своїй землі з грошима і потугами, не заляже нікому дорогу до розвитку і поступу людей і націй—нехай багатіють! А сама у трудах придбає і освіту і достатки, захистить волю і правду, як се вже було колись на Україні і діялося.

Але насамперед повернемо наших змучених і знеможених по засланнях виселенців та заручників до рідної їх сторони і те, що в них зруйновано і попалено, щоб поновити і одродити, ми всі, кого лиха година не зачепила, проминула, скинемося і раз і другий і третій од сили по грошах і цю першу болячку нашу загоїмо гуртом, яко мога швидче. Не встануть вже бо постріляні і не прокинуться померлі на Брест-Московському шоссе!—Та хоч

капельку звеселимо їх нашою поміччю і любов'ю і годиться се зробити саме зачавши з Великодня!

Дим. КИВОРОБ.

На Брест-Московському шоссе.

Без краю геть простягся шлях
широкий;
З боків його сосновий бір шумить...

Як тихо тут!.. Іду я одинокий
І серденько від чорних дум щемить.

Минає ніч... вже в небі гаснуть
зорі

І ясний день ворожить все
кругом,

Лише одні берези білокорі
Схилилися й сумують всі гуртом...

Чого ж у них тремтять на
листя сльози?

Чи літа жаль, що швидко так
мина,

І їх життя скують лихі морози,
А, може, й смерть вже жде
давно страшна?!

Життя! Як жаль прощатися з
тобою,

Коли душа розквітлик повна
мрій,

Мов юний сад роскішною ве-
сною,

І жде пори, щоб плід прине-
сти свій!.

В замисленню іду я трохи
ближче

До тих берез... О, Боже мій!
навкруг

Розкинулось велике кладови-
ще—

Хто ж тут спочив, віддавши
Богу дух?!

Куди ні глянь,—скрізь свіжі ще
могили,

Насипані наскоро, як небудь...
Де ж родичі та друзі ваші
мили?

Чи більш вони ніколи не прий-
дуть?

Побачить вас, могили дорогі?
Не смерть, о ні! а інші вороги

Навіки вас із родом розлу-
чили...

О, горе вам, нещасні втівачі,
Що скорбний шлях могилами

взначили!

Сумний обряд справляли уночі,
А вранці вже вперед ви знов

рушали

І де лиш ніч одну ви ночу-
вали—

На ранок цвянтарь там зро-
став новий!
Дивлюсь на їх... неначе вар-
товий,

На де-яких могилах хрест
біліє

І сбравок—святинядідівська—
Висміх нанім, віночок зеленіє...
А на других безсилая рука
Нічим ласби своєї не одбила;
Лишь де не де березонька
сумна

На знак журби гилля свое
схилила...

Чого ж взяла дочасна їх труна?
Яку вони в путі спіткали муку?
Чи голод їх наблизив до труни,
Чи не змогли перенести ро-
злуку

Із рідним краєм вірні сини?!
Я далі йду... О! гримнули гар-
мати...

Скрізь видно вже війни страш-
ні сліди;

Ось клени—їті вдягли криваві
шати...

„Добридень“, земляки! А хто
ж сюди

Вас переніс, у ці бори соснові,
Щоб бути тут самотними, як
я?

О, краю мій! сади, гаї чудові!
Чи вгляжу вас ще, рідні поля?
Чи тут на вік край шляху я
спочину,

Явтікачі нещасні під кущем?..
І скрізь могили їх, де оком
скину—

Й душа моя заходиться пла-
чем...

А в небесах давно погасли
ворі

І сонце вже край неба чер-
вонить;

І тихо так в широкому про-
сторі.

Лиш журно щось навколо бір
шумить.

Шуми ж гучніші! Співай, со-
сновий боре!

Що бачив сам, нащадкам пе-
редай:

Про втікачів страждання й
люте горе,

Про виплаканих сліз безмежне
море—

Про зло війни ти завжди
всім співай!..

А. Постолювський.

З тижн. „Промінь“, № 5—6.

Адрес: „Московское Обще-
ство помощи высшей юж-
ных губерний России. Галич-
чини и Буковина, пострадав-
шие от войны“.

шуму отъ войны“, Москва, уг.
Воздвиженки и Ниж. Кислов-
скаго пер., д. Брискорнъ, кв.
№ 35.

Український клопіт.

Установчий з'їзд *укр. соціалі-
стів-революціонерів* зголосився за
автопомію України, яку треба про-
водити зараз же на підставі впре-
ченні урядом вільності. За-для ви-
роблення підвалин укр. самостійно-
сти головна центральна рада укр.
має скликати всеукраїн. територіаль-
ний з'їзд. На конференції чи нара-
ді за замирення, скоро Германія й
Австрія зречуться замірів на апе-
сію чи прилучення сусідів, повинні
взяти участь і заступники націй,
що не мають своєї держави, як от
Україна, Біларусь, Литва, Латвія
та інші.

Конференція *укр. соціально-де-
мократичної партії* постановила
вимагати автономію чи самостійного
ладу України.

Укр. національний з'їзд при-
радив, що, згідно з історичними
традиціями чи переказами та сього-
часними правдивими потребами укр.
народу, тільки національно-терито-
ріальна автономія України може за-
довольнити наших людей і інших,
що пробувають на укр. землі, що
такий лад матиме гарантію чи без-
пешність лише при федеративній
будові Росії. Головною ж ознакою
автономії України буде повна воля
прав національних меншостей, що
помішані з українцями.

Укр. з'їзд учителів поклав уда-
тися до укр. вчителів по вищих шко-
лах, пробуваючих по-за територією
України, просяти їх печайно по-
вернути на Вкраїну; попередити
професорів, що слід їм не цуратися
укр. мови в науках; вітати замір
укр. наукового Т-ва перетворитися
в укр. академію наук. Середні укр.
школи мусять бути заведені в най-
ближчому часі і коштом скарбу чи
казни; наука на Україні по шко-
лах, де вченіки більшість українці,
викладається укр. мовою. Обукраї-
нення низчої школи повинно зайти
з початку нового шкільного року;
московської мови належить вчити з
третього року.

Оголошено австрійський законо-
проект *автономії Галиччини*: в
сеймі 160 голосів належить поля-
кам, 62 українцям (русином). Так
само буде складений і сенат. Голо-
вою уряду—канцлер та державний

радий, обираємі з депутатів чи за-
ступників сейму.

Галиччина має посылати депута-
тів до віденського рейхсрату.

Державна мова—польська, але
українці можуть ужити своєї мови
в офіціальних зносинах із урядом
округів, де українців більше як
10%.

**Вісти з поля письменства та ми-
стецтва.**

13 листопаду в Петрограді одбу-
лися установчі збори *т-ва укр.
письмеників та митців*, то-б-то
малювців, музик, артистів.

Видруковані: 1, „Кобзарь“ Т.
Шевченка на 2 томи, 1 р. 25 к.
за том; 2, „Мойсей“ ів. Франка,
ц. 50 коп.; 3, Календар на р.
1917, ц. 85 коп. Друкується „Все-
світня історія в короткому огляді“
на 3 частини проф. Мих. Грушев-
ського. Набувати з „Укр. Базарю“,
Петроград, Петр. стор., Больш.
пр., 1.

На Катеринославщині Т-во коо-
ративів має видавати журн. „Спо-
живач“. Утій же стороні клопочуть-
ся коло видавця тижневика „Час“
і місячника „Степ“.

У Житомирі (Волинь) одбувся
вечір укр. колядок і щедрівок, за-
сидали злидарям вигнанням.

У редакцію ж. „Промінь“ засла-
нці з Нариму передали на укр. гім-
назію 300 руб.

За приводом В. Довженка з
Харківщини, що дарував 300 карб.,
заложено „Націон. Укр. Письме-
ницький Скарб“, „щоб поліпшити
сумне становище наших письмен-
ників, поширити просвіту на всю укр.
людність, наставити школи (в укр.
стилю чи штибу), книжки то-що“.

Щоб „гуртом видавати рідну
книжку“, організувалися Т-ва на вірі
(пай 25 карб.): у Петрограді „Дру-
карь“ (адреса через „Укр. Базарь“),
в Катеринославі „Укр. видавництво“
(Поліцейська, д. Мізко), в Києві
„видавниче Т-во „Верпигора“,
(Львівська, 33, пом. 28), що вже
друкує „Тартюф“ Мольєра, „Так
мовив Заратустра“ Ніцше, твори Ів.
Франка, Жюль Верна і т. и.

В. Винниченкові за драму „Бре-
хня“ (в рос. перекладі) прирекли
половину Грибоедовської премії.

Видавництво „Дзвін“ (Харків,
Петров. пер., 18. „Укр. Книгар-
ня“) друкує XI і XII томи творів
В. Винниченка.

Редактор-видавець **Дм. М. Боровик.**

Владивостокъ, 30 апрѣля 1917 года.